

BORNHOLMS KUNSTHÅNDVÆRK: VERDENSKLASSE OG VÆKSTMOTOR

Den korte konklusion er, at Maker's Island indsatsen har nået dens ambitiøse mål.

Kunsthåndværket ses nu som en af Bornholms styrkepositioner, både af lokale aktører og gæster. Der er politisk og økonomisk opbakning, samarbejdet blomstrer, og kunsthåndværkerne kan bedre leve af deres kunsthåndværk, end de kunne tidligere. Der er skabt stor vækst i beskæftigelsen indenfor kunsthåndværk i perioden, hvor Bornholm ellers generelt har oplevet nedgang i beskæftigelsen. Det Kongelige Akademi designskole på Bornholm har mere end fordoblet antallet af ansøgere. Ansøgerfeltet er internationalt, hvilket er et vidnesbyrd om skolens, og øens, styrkeposition, også på global plan.

Bornholm blev, som det første sted i Europa, og som den første ø i verden, anerkendt af World Craft Council som en World Craft Region i 2017.

Fra 2019 nedsatte Bornholms Regionskommune Maker's Island sekretariatet og en styregruppe herfor. Målsætningen var at styrke og udvikle 'kunsthåndværk-økosystemet', sikre kontinuerlig fornyelse og kvalitetsløft, og samtidig omsætte den internationale anerkendelse til værdiskabende aktiviteter for hele Bornholm.

En nylig rapport fra CRT evaluerer Maker's Island indsatsens første tre år, 2020-2022.

UNDERSØGELSENS VÆSENTLIGSTE POINTER ER:

1 Stigning i indkomst

Efter anerkendelsen som World Craft Region og med Maker's Island initiativet kan de bornholmske kunsthåndværkere bedre leve af deres kunsthåndværk. Erhvervsindkomsten er steget med 26% fra 2019 til 2022. Det er en langt større stigning i indkomst end kunsthåndværkere i det øvrige Danmark har oplevet, og mere end den generelle erhvervsindkomststigning på Bornholm. Erhvervsindkomsten for bornholmske kunsthåndværkere er dog stadig lav i forhold til andre erhverv.

2 Opmærksomheden eksploderet

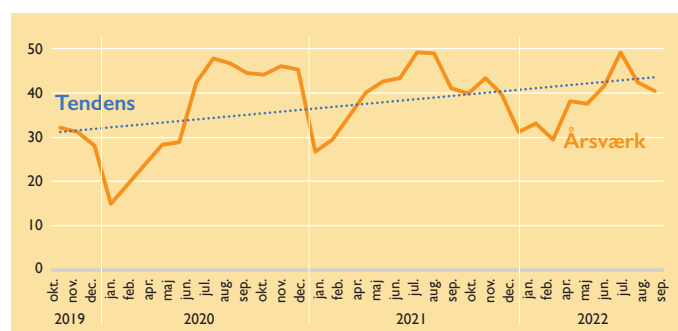
Bornholm markedsføres med rette som en kunsthåndværk-destination. Kunsthåndværket har stor og voksende betydning for turismen. Opmærksomheden omkring det bornholmske kunsthåndværk, og særligt Arts & Crafts Association Bornholm, er nærmest eksploderet gennem opnåelsen af titlen og samarbejdet i Maker's Island. Eksponeringen af det bornholmske kunsthåndværk gennem internationale mediers artikler vurderes at være 50-doblet på de seneste 4 år.

3 Fordoblet antal ansøgere

Det Kongelige Akademi designskole på Bornholm har stor betydning for kunsthåndværker-økosystemet som det 'første led i fødekæden' og som internationalt anknætningspunkt. Det Kongelige Akademi designskole på Bornholm har mere end fordoblet antallet af ansøgere. Designskolen er også med til at trække borgere til Bornholm, og analyser viser, at mange af dem bliver boende efter endt uddannelse.

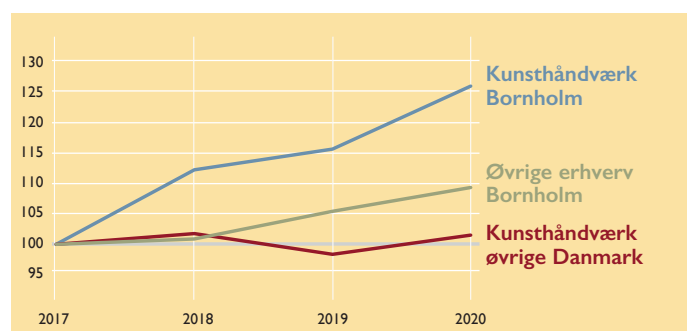
Kunsthåndværk er, efter den internationale anerkendelse og den lokale indsats for at styrke erhvervet, blevet en lokal vækstmotor. Beskæftigelsen indenfor kunsthåndværk er vokset med 31% fra 2017 til 2022. For øvrige brancher under ét, er beskæftigelsen faldet på Bornholm i samme periode.

Oversigt over antal ansatte årsværk i kunsthåndværksbrancherne, jf. CVR-registret.

Den stiplede linje viser den overordnede tendens i beskæftigelsesudviklingen, der er præget af sæsonudsving.

Indekseret oversigt over udviklingen i erhvervsindkomst 2017-2020

Kilde: Udtræk fra CVR-registret, CRT-bearbejdning, december 2022

UNDERSØGELSENS ANBEFALINGER:

1 Gør Maker's Island sekretariatet til en del af Bornholms Regionskommunes driftsbudget. Kommunes villighed til at samle en styregruppe og finansiere Maker's Island sekretariatet har haft afgørende betydning for at opnå de synergieffekter, der nu ses.

2 Koordinationen og det blomstrende samarbejde på tværs af sektorer er afgørende for fortsat udvikling i kunsthåndværket og dets rolle for den lokale udvikling. Synliggørelse og formidling, fx gennem samarbejder med Destination Bornholm og lokale medier, er også afgørende.

3 Videreudvikl Bornholm Craft Weeks som fyrtårnsevent. Eventen er en anledning til nye samarbejder og nyskabelse i formidling af kunsthåndværk på tværs af sektorer; til markedsføring og international positionering.

MERE OM UNDERSØGELSEN

Ansøgningen om at blive World Craft Region blev lavet på foranledning af Arts & Crafts Association Bornholm (ACAB) og muliggjordes af foreningens medlemskab i World Craft Council Europe. Foreningen har i over 20 år samlet og styrket det professionelle kunsthåndværk på øen.

Netop den stærke organisering af øens kunsthåndværkere, og den kollektive tankegang, der præger foreningens arbejde, fremhæves af såvel lokale som internationale aktører som en grundlæggende forudsætning for Maker's Island initiativets store succes. ACABs internationale netværk har sammen med World Craft Region titlen skabt et stort potentiale for nye internationale samarbejder. Mange aktører forventer, at vi kun har set begyndelsen...

Bornholms kunsthåndværk har stigende betydning for øens turisme og branding. Lige knap halvdelen af adspurgte turister vurderer at muligheden for at få oplevelser indenfor kunst og kunsthåndværk ligger helt i top. Dette er en markant stigning fra to år tidligere, hvor det var godt en tredjedel.

LINK TIL ANDRE RAPPORTER:

Evaluering af Bornholm Craft Weeks, som er en event under Maker's Island initiativet (Broegaard & Hedetoft, 2023): bit.ly/bcw-evaluering

Midtvejsevaluering af Maker's Island 2021 (Broegaard & Hedetoft, 2022): bit.ly/mi-mieva

World Craft Region titlen som aktiv for Bornholm (Broegaard & Andersen, 2018): bit.ly/wcr-aktiv

De seneste tal viser, at for hele 19% af turisterne er kunst og kunsthåndværk et væsentligt motiv for at besøge Bornholm, et tal, der også er steget de seneste år. Hvis vi antager, at blot 5% af turisterne ville blive væk, hvis der ikke var kunst og kunsthåndværk på Bornholm, kan vi via turismesatellitregnskabet beregne, at dette ville betyde en mistet værditilvækst på ca. 40 mio. kr./år og et fald i beskæftigelse på ca. 90 jobs. Foruden de jobs og den værditilvækst, kunsthåndværkerne skaber direkte gennem deres virksomheder, fører den blomstrende kunsthåndværkssektor altså også til vækst indenfor turismen.

LINK TIL HELE RAPPORTEN:

Slutevaluering Maker's Island Bornholm, 2019-2022 (Broegaard & Hedetoft, 2023): bit.ly/mi-slev

“Jeg tror at kunsthåndværkernes ånd var afgørende, sammen med deres tilgang til at bygge relationer med kommunen. Bornholm er et perfekt eksempel på hvordan en region kan forme en unik identitet omkring lokale talenter. De startede med en storslået ide og havde lederskabsevne og dedikation til at holde fast i ideen mens de byggede del efter del, indtil de var blevet “Kunsthåndværkernes Ø”.”

– Louise Allen

Rådgiver for World Craft Council International, og tidligere præsident for World Craft Council Europe, 1. februar 2023

Maker's Island slutevaluering, 2019-2022, er udført for Maker's Island styregruppen af Rikke Brandt Broegaard og Anders Hedetoft, Center for Regional- og Turismeforskning, marts 2023.